

ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਕੇਸ

ਡੀਕੇ ਮਹਾਜਨ ਅਤੇ ਸੀਜੀ ਸੂਰੀ ਜੇ. ਜੇ.

ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਪਟਿਆਲਾ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਵਿਦਿਆ ਸਾਗਰ, - ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

1972 ਦਾ ਆਈ.ਟੀ.ਸੀ. ਨੰ. 26.

3 ਅਪ੍ਰੈਲ 1974 ਈ.

ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ (1961 ਦਾ XLIII)— ਧਾਰਾ 271— ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਿਟਰਨ ਭਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ—ਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਤੱਥ ਦਾ ਸਵਾਲ।

ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਅਵੈਧ ਰਿਟਰਨ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਿਟਰਨ ਭਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਸਾਬਤ ਕੀਤੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉਠਾਉਂਦਾ, ਅਰਥਾਤ, ਇਹ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ। ਵਾਪਸੀ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਖੋਜ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ, ਤੱਥ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਦਲੇਗਾ। ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 271 ਵਿੱਚ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਮਾਪਦੰਡ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਕਟ ਵਿੱਚ 'ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ' ਦੀ ਕੋਈ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਘੱਟ ਜਾਂ ਘੱਟ ਤੱਥ ਦਾ ਸਵਾਲ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਤੱਥ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਤ ਸਵਾਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ। ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਤਾਂ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੇ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਕਾਰਨ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਜਾਂ ਇਹ ਖੋਜ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨਘੜਤ ਹੋਵੇ।

ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 256(2) ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਖਿਆਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਨਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸਵਾਲਾਂ ਬਾਰੇ ਰਾਇ ਲੈਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1963-64 ਦੌਰਾਨ 1970-71 ਦੇ ਆਈਟੀਏ ਨੰਬਰ 401 ਵਿੱਚ 1 ਫਰਵਰੀ, 1971 ਦੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਕਾਨੂੰਨ :-

"ਕੀ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਛੁਪਾਉਣ ਦਾ ਜੁਰਮ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਸੀ?"

ਡੀਐਨ ਅਵਸਥੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਐਸਐਸ ਮਹਾਜਨ ਦੇ ਨਾਲ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸੀ .

ਭਾਰੀਰਥ ਦਾਸ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਐਸ.ਕੇ. ਹੀਰਾਜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸੀ.

ਡੀਕੋ ਮਹਾਜਨ ਜੋ.

(1) ਇਹ ਹੁਕਮ 1972 ਦੇ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 26, 27 ਅਤੇ 28 ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰੇਗਾ।

(2) ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਪਟਿਆਲਾ ਨੇ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 256 (2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਆਮਦਨ ਕਰ ਦੇ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 26 ਅਤੇ 27, 1972 ਵਿੱਚ, - ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਵਾਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ: -

. "ਕੀ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਛੁਪਾਉਣ ਦਾ ਜੁਰਮ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਸੀ?"

1972 ਦੇ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 28 ਵਿੱਚ, ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਦੋ ਸਵਾਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਲਈ ਭੇਜੇ ਜਾਣ: -

(3) ਕੀ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਕੋਲ ਮਾਰਚ, 1968 ਵਿੱਚ ਰਿਟਰਨ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਫਾਈਲ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਸੀ?

(2) ਕੀ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਇਹ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਕਿ ਫਰਵਰੀ, 1964 ਤੱਕ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 139 (1) ਅਧੀਨ ਦੇਰੀ 1 ਅਕਤੂਬਰ, 1963 ਤੋਂ 18 ਤਰੀਕ ਤੱਕ ਸੀ। ਫਰਵਰੀ, 1964 ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ?

(3) 1972 ਦੇ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 26 ਅਤੇ 27 ਦੇ ਤੱਥ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹਨ। ਫਰਕ ਸਿਰਫ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੇਸਰਜ਼ ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦਾ ਹੌਜ਼ਰੀ ਮਿੱਲਜ਼ ਦੇ ਦੋ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਆਈਟੀਸੀ ਨੰਬਰ 26 ਵਿਦਿਆ ਸਾਗਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਆਈਟੀਸੀ ਨੰਬਰ 27 ਆਨੰਦ ਸਾਗਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਵਿਵਾਦ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1963-64 ਤੱਕ ਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 139(1) ਅਧੀਨ ਆਮਦਨ ਦਾ ਕੋਈ ਰਿਟਰਨ ਨਵੰਬਰ, 1963 ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਧਾਰਾ 139(2) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ 12 ਦਸੰਬਰ, 1963 ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਰਿਟਰਨ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਹੋਰ ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਰਜਿਸਟਰਡ ਫਰਮ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਰੁਪਏ 34,849 (ਆਈ.ਟੀ.ਸੀ., ਨੰ. 26 ਵਿੱਚ) ਅਤੇ ਰੁ. 21 ਫਰਵਰੀ, 1964 ਨੂੰ 34,779 (ਆਈ.ਟੀ.ਸੀ. ਨੰਬਰ 27 ਵਿੱਚ)। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਮੁਲਾਂਕਣ

ਇੱਕ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਰਿਟਰਨ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਈ ਅਤੇ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ 30 ਮਾਰਚ, 1968 ਨੂੰ ਫਰਮ ਮੇਸਰਜ਼ ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦਾ ਹੌਜ਼ਰੀ ਮਿੱਲ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ। 91,153 ਹੈ। ਆਮਦਨ - ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਛੁਪਾਈ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਧਾਰਾ 274 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ 30 ਮਾਰਚ, 1968 ਨੂੰ ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ। 94,727 ਕੇਸ ਨੰਬਰ 26 ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਰੁ. ਕੇਸ ਨੰਬਰ 27 ਵਿੱਚ 94,120, ਅਤੇ ਇਸ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ

The Commissioner of Income Tax, Patiala v. Vidya Sagar
(Mahajan, J.)

ਪ੍ਰਸ਼ਟੀ ਅਪੀਲੀ ਸਹਾਇਕ ਟੈਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, - ਉਸਦੇ 1 ਸਤੰਬਰ, 1969 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ। ਧਾਰਾ 274 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 271, ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ, ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਧਾਰਾ 274(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ। ਨਿਰੀਖਣ ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ 27 ਦਸੰਬਰ, 1969 ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਕਿ 31 ਦਸੰਬਰ, 1969 ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਨਿਰੀਖਣ ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ। ਮੁਲਾਂਕਣਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਆਈ.ਟੀ.ਸੀ. ਕੇਸ ਨੰਬਰ 26:

“ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨੀ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਛੁਪਾਏ ਹਨ ਜਾਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਜਿਹੀ ਆਮਦਨੀ ਦੇ ਗਲਤ ਵੇਰਵੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜੋ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਹੈ। ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 271 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ 50,000। ਇਸਲਈ, ਮੈਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਟੈਕਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੇਗਾ, ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ 21,100 ਟੈਕਸ ਦੇ ਲਗਭਗ 50% ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜੇਕਰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੁਆਰਾ ਵਾਪਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਆਮਦਨ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ।

ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 27 ਵਿੱਚ, ਨਿਰੀਖਣ ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਜੁਰਮਾਨਾ ਰੁਪਏ ਸੀ। 20,600 ਹੈ।

(4) ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ! ਪੜਾਅ, 1972 ਦੇ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਕੇਸ ਨੰ. 28 ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ PbeR ਲਾਭਦਾਇਕ 5€ ਨੂੰ ਸੰਪਾਦਿਤ ਕਰੋ। ਮੇਸਰਸ ਸ਼ਾਹਜ਼ਾਦਾ ਹੌਜ਼ਰੀ ਮਿੱਲਜ਼ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਫਰਮ ਹੈ। ਇਹ ਹੌਜ਼ਰੀ ਦਾ ਸਮਾਨ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਵਾਦ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1963-64 ਤੱਕ ਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਫਰਮ ਦੇ ਭਾਈਵਾਲ ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਦਿਆ ਸਾਗਰ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਆਨੰਦ ਸਾਗਰ ਹਨ। ਫਰਮ ਨੇ 18 ਫਰਵਰੀ, 1964 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਿਟਰਨ ਫਾਈਲ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ ਰੁਪਏ ਦੀ ਦਰਸਾਈ ਗਈ। 62,102 ਹੈ। ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਨਾਲ, ਲਾਭ ਅਤੇ ਘਾਟੇ ਦੇ ਖਾਤੇ ਅਤੇ ਭਾਗ 184(7) ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਰੀ-ਟਰਨ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਰਜ਼ੀ ਮੁਲਾਂਕਣ

ਦੀ ਧਾਰਾ 141 ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਟੈਕਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 221 ਤਹਿਤ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। - ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ, ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਆਮਦਨ ਛੁਪਾਈ ਸੀ। 1,00,000 ਕੁੱਲ ਮੁਨਾਫੇ ਦੇ ਅੰਡਰ-ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਖਾਤੇ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਲਾਭ ਦੀ ਅਸਲ ਰਕਮ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਨਾਲੋਂ ਇੱਕ ਲੱਖ ਵੱਧ ਸੀ। ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ 26 ਮਾਰਚ, 1968 ਨੂੰ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਮੁੜ-ਵਾਰੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 1,73,952 ਰੁਪਏ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਿਖਾਈ ਗਈ। ਫਿਰ ਛੁਪੀ ਹੋਈ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਮੁਲਾਂਕਣ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ ਰੁਪਏ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 1,82,376 ਹੈ। ਉਸਨੇ ਰਿਟਰਨ ਭਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਲਈ ਧਾਰਾ 271(1) (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 271 (1) (ਸੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਛੁਪਾਉਣ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। 1,00,000 ਕਿਉਂਕਿ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਜੁਰਮਾਨਾ ਨਲਟੀ 10 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ। 1,000, ਮਾਮਲਾ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ। 61,550 ਧਾਰਾ 271(1) (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ। ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਧਾਰਾ 139(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਰਿਟਰਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵੱਖਰਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ। ਫਿਰ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ 1000 ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲੀ ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਦਰਖਾਸਤ ਦਿੱਤੀ। 61,550 ਹੈ। ਅਪੀਲੀ ਸਹਾਇਕ

ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਅਪੀਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦਾ ਪੱਖ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ 18 ਫਰਵਰੀ, 1964 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਰਿਟਰਨ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਜਾਂ ਅਧੂਰੀ ਰਿਟਰਨ ਘੋਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਇਰ ਆਮਦਨ ਦੀ ਰਿਟਰਨ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਟਰਨ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਵੈਧ ਰਿਟਰਨ ਸੀ ਅਤੇ 26 ਮਾਰਚ, 1968 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦੂਜੀ ਰਿਟਰਨ, ਧਾਰਾ 139(5) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਰਿਟਰਨ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ 26 ਮਾਰਚ, 1968 ਨੂੰ ਰਿਟਰਨ ਫਾਈਲ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ 18 ਫਰਵਰੀ, 1964 ਦੀ ਰਿਟਰਨ ਵੈਧ ਰਿਟਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਪੀਲੀ ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 18 ਫਰਵਰੀ 1964 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਟਰਨ ਵੈਧ ਰਿਟਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ 26 ਮਾਰਚ, 1968 ਨੂੰ ਲੋਟ ਰਿਟਰਨ ਭਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(5) ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਮਲਾ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਪ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ, ਇਹਨਾਂ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਬਣੀ ਸੀ: -

- (i) ਫਰਵਰੀ, 1964 ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਫਰਮ ਦੀ ਵਾਪਸੀ, ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਦੇ ਨਾਲ ਦਸਤਖਤ ਰਹਿਤ ਏ.ਸੀ.
- (ii) ਆਮਦਨ ਘੋਸ਼ਿਤ ਰੁਪਏ 62,000 ਅਤੇ ਅਜੀਬ,
- (iii) ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਵਿਦਿਆ ਸਾਗਰ ਅਤੇ ਆਨੰਦ ਸਾਗਰ ਦੀਆਂ ਰਿਟਰਨਾਂ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ, ਸਹੀ ਦੰਗ ਨਾਲ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੀਆਂ।
- (iv) ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਮਾਰਚ, 1964 ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਰਜ਼ੀ ਮੁਲਾਂਕਣ।
- (v) ਆਰਜ਼ੀ ਮੰਗ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।
- (vi) ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ।
- (vii) ਫਰਮ ਅਤੇ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦੇ ਕੇਸ 1967 ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਸਨ।
- (viii) ਕੁੱਲ ਰੁਪਏ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਗਲਤੀ. 1,00,000 ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ।
- (ix) 26 ਮਾਰਚ, 1968 ਨੂੰ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਰਿਟਰਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰੁਪਏ ਦੀ ਆਮਦਨ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। 1,73,000 (ਅਤੇ ਅਜੀਬ) ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਸਮੇਤ। 1,00,000 ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਕਮ ਦਬਾਏ ਗਏ ਸਟਾਕਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ 6,000.
- (x) ਮੁਲਾਂਕਣ iframed con Rs. 11,81,000 Eand Codd Con 30 ਮਾਰਚ, 1968 (31 ਮਾਰਚ, 1968 ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ)।
- (xi) ਕੁਆਂਟਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ।

(xii) ਫਰਮ ਅਤੇ ਭਾਈਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਟੈਕਸ:

ਰੁਪਏ।

The Commissioner of Income Tax, Patiala v. Vidya Sagar
(Mahajan, J.)

(1) ਫਰਮ 'ਤੇ	14,386 ਚੈ
(2) ਵਿਦਿਆ ਸਾਗਰ ਤੇ	54,322 ਚੈ
(3) ਆਨੰਦ ਸਾਗਰ ਉੱਤੇ	54,000
	1,22,708 ਚੈ

I.L.R. P ' unjab and Haryana

.(1976)1

(xiii) ਫਰਮ ਅਤੇ ਭਾਈਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ: -

(1) ਫਰਮ ਦੇ ਅਧੀਨ 271(1) (ਏ) 'ਤੇ	61,550
(2) ਫਰਮ ਦੇ ਅਧੀਨ 271 (1) (ਸੀ) 'ਤੇ	50,000
(3) ਫਰਮ 'ਤੇ - ਪੈਨਲ ਇੰਟ.	35,17
	0 ਹੈ
(4) ਵਿਦਿਆ ਸਾਗਰ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 271 (1) (ਸੀ) 'ਤੇ	21,10
	0 ਹੈ
(5) ਵਿਦਿਆ ਸਾਗਰ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 271(1) (ਏ) 'ਤੇ	4,111 ਹੈ
(6) ਵਿਦਿਆ ਸਾਗਰ 'ਤੇ - ਇੰਟ. u/s 139 ਅਤੇ 141-ਏ	620
(7) ਸ਼੍ਰੀ ਆਨੰਦ ਸਾਗਰ ਜੁਰਮਾਨਾ ਤਹਿਤ 271(1) (ਸੀ)	20,60
	0 ਹੈ
(8) ਆਨੰਦ ਸਾਗਰ ਜੁਰਮਾਨਾ ਤਹਿਤ 271(1)(a)	4,029 ਹੈ
(9) ਇੰਟ. ਅਧੀਨ 139 ਅਤੇ 141-ਏ ਸ਼੍ਰੀ ਆਨੰਦ ਸਾਗਰ	620

1,97,800 •

(xiv) ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਦੇ ਕੁੱਲ ਟੈਕਸ

... ਰੁਪਏ 3,20,508 ਹੈ

(6) ਬੇਲੀ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੋਲ ਮਾਰਚ, 1968 ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਰਿਟਰਨ ਭਰਨ ਦਾ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਸੀ। ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਲਈ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:-

“ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਖਾਲੀ ਫਾਰਮ ਸੌਪਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਚਪੜਾਸੀ ਬੁੱਕ 'ਤੇ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਟਰਨ ਇੱਕ ਉਲਝਣ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਜਾਂ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਭ ਤੋਂ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਜੁਰਮ ਦੇ ਚੇਤਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਤੱਤ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਉੱਥੇ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਲੀਲ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ ਉੱਥੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ ਕਿ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੂੰ ਰਿਟਰਨ ਫਾਈਲ ਵਿਚ ਇਸ ਨੁਕਸ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿਚ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸੀ ਕਿ ਰਿਟਰਨ ਫਾਈਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇੱਕ ਆਰਜ਼ੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਦੇ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੀ ਰਿਟਰਨ ਫਾਈਲ ਕਰਨਾ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਦਾ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਕਿ ਰਿਟਰਨ ਦਾਇਰ ਸਹੀ ਹੈ। ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਨੇ ਰਿਟਰਨ ਨੂੰ ਖੁਦ (ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਦਫਤਰ ਦੁਆਰਾ) ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਦੋਂ ਇਹ ਫਾਈਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ, ਪਰ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਹਲੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵਾਜਬ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਦਾ ਆਚਰਣ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਟਰਨ ਵੈਧ ਸੀ ਅਤੇ ਹਰ ਪੱਖੋਂ ਸੰਪੂਰਨ ਸੀ। ਕੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਰਿਟਰਨ ਫਾਈਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਸੀ, ਇਹ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਥਿਤੀ ਮੇਨਸ ਰੀਅ ਦੇ ਤੱਤ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੁਰਸ਼ ਰੀਅ (ਨਹੀਂ) ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ ਉਹ ਕੀਤਾ ਜੋ ਉਸ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਹੀਂ ਜੋ ਚੋਸ਼ੀ ਹੈ, ਪਰ ਇੱਕ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਜੋ ਇੱਕ ਸੂਝਵਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਾਜਬ ਦੇਖਭਾਲ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵਾਪਰੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਆਰਬੀ ਜੋਧਾ ਮੱਲ ਕੁਠਿਆਲਾ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 271 (1) (ਏ) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ 'ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ' ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਸੀ। ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਲ, ਅੰਬਾਲਾ, 67-68 ਦੇ ਆਈ.ਟੀ.ਏ. ਨੰਬਰ 18745 ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ ਫਰਵਰੀ, 1964 ਵਿੱਚ ਜੋ ਰਿਟਰਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਰਿਟਰਨ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੀ ਇਹ ਮਾਨਸਿਕ ਸਥਿਤੀ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਲਦੀ ਹੀ ਆਰਜ਼ੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਜਦੋਂ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ

1968, ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਣਜਾਣ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਸੱਚੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਟਰਨ ਪੂਰੀ ਰਿਟਰਨ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਰਿਟਰਨ ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੀ ਰਿਟਰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਰਿਟਰਨ ਭਰਨ ਦੇ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ, ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਕੋਲ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਸੀ। ਫਰਵਰੀ 1964 ਅਤੇ ਮਾਰਚ, 1968 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਉਲਝਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਪੂਰੀ ਰਿਟਰਨ ਫਾਈਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਫਰਵਰੀ, 1964 ਵਿੱਚ ਫਾਈਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਸਲ ਰਿਟਰਨ ਵੀ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਦੇਰੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲੇਟ ਸੀ।, ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(7) ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਲੇਖਾਕਾਰ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਹ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਂਬਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਸੀ ਕਿ (ਏ) ਧਾਰਾ 271 (1) (ਸੀ) ਅਧੀਨ ਜੁਰਮਾਨਾ ਦੂਜੀ ਰਿਟਰਨ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ (ਬੀ) ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਡਿਫਾਲਟ ਦੀ ਮਿਆਦ 271(1)(a) ਸਿਰਫ ਪਹਿਲੀ ਰਿਟਰਨ ਤੱਕ ਚੱਲਦਾ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਦੂਜੀ ਰਿਟਰਨ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣੇਗੀ, ਪਰ ਧਾਰਾ 271(1) (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਕੋਲ ਦੇਰੀ ਦਾ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲੀ ਰਿਟਰਨ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਇਸ 'ਤੇ ਆਰਜ਼ੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਜੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਸੁੱਤਾ ਪਿਆ ਸੀ।"

(8) ਅੰਤਮ ਫੈਸਲਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਸੀ: -

“(1) ਛੁਪਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕ ਸੁਚੇਤ ਯਤਨ ਸੀ।

- (2) ਪਹਿਲੀ ਰਿਟਰਨ ਜਿਸ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਨੂੰ ਧਾਰਾ 271(1)(c) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੰਡਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਨੋਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- (3) ਧਾਰਾ 271 (1)(c) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਗਣਨਾ 26 ਮਾਰਚ, 1968 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦੂਜੀ ਰਿਟਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
- (4) ਰਿਟਰਨ ਭਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 271(1)(a) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮਾਨਾ ਯੋਗ ਹੈ।
- (5) ਦੇਰੀ ਦੀ ਗਣਨਾ ਪਹਿਲੀ ਰਿਟਰਨ ਭਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ, ਭਾਵ, ਫਰਵਰੀ, 1964 ਤੱਕ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
- (6) ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਕੋਲ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਿਟਰਨ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਨੇ ਇਸ ਰਿਟਰਨ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਅਸਥਾਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਸੀ।

(9) ਇਸ ਲਈ ਹੁਣ ਤੱਕ ;ਜਿਊਡ ਮੈਂਬਰ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਆਮਦਨ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਛੁਪਾਉਣਾ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਟੈਕਸ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦੀ ਰਿਟਰਨ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਫਰਮ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਟੈਕਸ ਘਟਾਉਣ 'ਤੇ ਦੋਵਾਂ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ

The Commissioner of Income Tax, Patiala v. Vidya Sagar
(Mahajan, J.)

ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਕਿ ਆਮਦਨੀ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਛੁਪਾਉਣ ਦੇ ਕੁਝ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨੂੰ ਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਲੱਖ ਦੀ ਰਕਮ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛੁਪੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਜੁਰਮਾਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ। ਲੇਖਾਕਾਰ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ: -

ਗਲਤ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਛੁਪਾਉਣ ਜਾਂ ਫਰਨਿਸ਼ਿੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਸੁਚੇਤ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਧਾਰਾ 271 (1)(c) ਅਧੀਨ ਜੁਰਮਾਨਾ ਯੋਗ ਹੈ।

- (2) ਦੂਸਰੀ ਰਿਟਰਨ < ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਸਰੋਤ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਆਮਦਨ ਨਹੀਂ ਅਵੈਧ ਹੈ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- (3) ਫਰਵਰੀ, 1964 ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਰਿਟਰਨ ਵੈਧ ਹੈ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਆਧਾਰ ਬਣਦੀ ਹੈ।
- (4) ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਉੱਚਿਤ ਭਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿ ਇਹ ਮੁਨਾਫੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਸੀ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਗਸਤ, 1964 ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਦੂਜੇ ਸਾਲ ਲਈ ਰਿਟਰਨ ਵਿੱਚ ਲਾਭ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ)।
- (5) ਇਸ ਘਟਣ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨੂੰ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ 30 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ”

(10) ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ, ਤਿੰਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 256*1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਲਈ ਭੇਜਿਆ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਵਾਲ ਇਸ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਫਿਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 256(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। . .

(11) ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ 1972 ਦੇ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 26 ਅਤੇ 27 ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਸਵਾਲ 1972 ਦੇ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 28 ਵਿੱਚ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿਰਫ ਵਿਵਾਦ 1972 ਦੇ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 28 ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ; ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁੱਧ ਸਵਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਲਈ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(12) ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਦੂਜੀ ਰਿਟਰਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਸੀ, ਨੇ ਦੋਖਿਆ ਕਿ, ਪਹਿਲੀ ਰਿਟਰਨ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਅਵੈਧ ਹੈ, ਨੂੰ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਚੰਗਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਇਸ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਦਰਸ਼ਨਲ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਰਿਟਰਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੂੰ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਲਦੀ ਹੀ ਇੱਕ ਵੈਧ ਰਿਟਰਨ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਸਵਾਲ ਜੋ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਖੋਜ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ, ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ, ਕੀ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਹੈ, ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਹੈ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ?

(13) ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਖੋਜ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਰਿਟਰਨ ਭਰਨ ਦਾ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਸੀ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸ਼ੁੱਧ ਸਵਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਹ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਿਯਮ ਹੈ ਕਿ ਸਾਬਤ ਕੀਤੇ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ | ਤੱਥ ਦਾ ਇੱਕ ਸਵਾਲ। ਕੀ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(14) ਹੁਣ, ਮੈਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਭਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹਾਂ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਧਿਰਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਇਹ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕੀ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ

The Commissioner of Income Tax, Patiala v. Vidya Sagar
(Mahajan, J.)

ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਅਵੈਧ ਰਿਟਰਨ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਿਟਰਨ ਭਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਸਾਬਤ ਕੀਤੇ ਤੱਥਾਂ, ਅਰਥਾਤ, ਕਿ ਅਵੈਧ ਰਿਟਰਨ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉਠਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆ ਕੇ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਯੋਗ ਰਿਟਰਨ ਫਾਈਲ ਨਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜੇਕਰ ਅਵੈਧ ਰਿਟਰਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਲਦੀ ਹੀ ਇੱਕ ਵੈਧ ਰਿਟਰਨ ਫਾਈਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ। *ਸ਼੍ਰੀ ਮੀਨਾਕਸ਼ੀ ਮਿੱਲਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਮਦੁਰਾਈ ਬਨਾਮ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (1) ਵਿੱਚ*, ਇਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

"ਇਹ ਲਗਾਤਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਅਨੁਮਾਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਨੁਮਾਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਹੀਂ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਅਨੁਮਾਨ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਨਹੀਂ ਹਨ."

ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1922 ਦੀ ਧਾਰਾ 66 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਚਾਰ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ: -

- (15) ਜਦੋਂ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਬਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸ਼ੁੱਧ ਸਵਾਲ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਧਾਰਾ 66(1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ।
- (2) ਜਦੋਂ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਬਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਤ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਾਏ ਗਏ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਖੋਜ ਅੰਤਮ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।
- (3) ਸੈਕਸ਼ਨ 66(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਇੱਕ ਖੋਜ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਸਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਾਂ ਜੇ ਇਹ ਵਿਪਰੀਤ ਹੈ।
- (4) ਜਦੋਂ ਖੋਜ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ, ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤੱਥ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਬਦਲੇਗਾ।

(15) ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, *in the instant case is covered by the* ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਬਚਣਾ ਨਹੀਂ ਦਿਸਦਾ ਹੈ ਕਿ 1972 ਦੇ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 28 ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਸਵਾਲ ਇੱਕ ਸ਼ੁੱਧ ਹੈ।

(1) ਏਆਈਆਰ 1957 ਐਸਸੀ 49.

ਤੱਥ ਦਾ ਸਵਾਲ. ਇਸ ਲਈ ਵਿਭਾਗ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਮੰਗ ਸਕਦਾ। *ਮਨਿੰਦਰਾ ਲੈਂਡ ਐਂਡ ਬਿਲਡਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਭੂਤਨਾਥ ਬੈਨਰਜੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (2)* ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੋਖਿਆ ਗਿਆ:

"ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਵਾਬਦਾਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਾ ਦੇਣ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਡਿੱਗ ਗਈ।"

ਇਹ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 115 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੋਧ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਪਰ ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਢੁੱਕਵਾਂ ਕਾਰਨ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਕੋਈ ਵੀ ਤੱਥ ਦਾ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(16) ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਹਨ (ਏ) ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਸਮੱਗਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ (ਬੀ) ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਕੱਢੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਵਿਗੜਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਤਰਕਸੰਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੇਖੋ: *ਓਰੀਐਂਟਲ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਕੰਪਨੀ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਬੰਬਈ (3)*। ਇਸੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਜੀ. ਵੈਂਕਟਾਸਵਾਮੀ ਨਾਇਡੂ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (4) ਅਤੇ *ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਮਾਈਨਜ਼ ਲਿਮਿਟਿਡ, ਕਲਕੱਤਾ (5)* ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਹਨ।) .

(17) ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਤੱਥ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਤ ਸਵਾਲ ਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲੀਅਤ ਦਾ ਸ਼ੁੱਧ ਸਵਾਲ ਕੀ ਹੈ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ *ਰਾਜਾ ਬਹਾਦਰ ਕਾਮਾਖਿਆ ਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਬਿਹਾਰ ਅਤੇ ਉੜੀਸਾ (6)* ਵਿੱਚ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਫਾਇਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: -

"ਇਹ ਸਵਾਲ, ਕੀ ਕਾਰੋਬਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਲਾਂਕਣ ਜਾਂ ਕੀ ਕੁਝ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹਨ ਜਾਂ ਕੀ ਉਹ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਸਾਹਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹਨ, ਤੱਥ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਤ ਸਵਾਲ ਹੈ। ਪਰ ਤੱਥ ਦੇ ਸਵਾਲ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ, ਕਈ ਵਾਰ ਇੱਕ ਸਾਂਝਾ ਖੇਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

- (2) ਏਆਈਆਰ 1964 ਐਸਸੀ 1336.
- (3) ATR 1969 SC 460
- (4) ਏਆਈਆਰ 1959 ਐਸਸੀ 359.
- (5) ਏਆਈਆਰ 1970 ਐਸਸੀ 1560।
- (6) ਏਆਈਆਰ 1971 ਐਸਸੀ 794.

ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਿਸ਼ਰਤ ਸਵਾਲ ਦੀ ਖੋਜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਅਸਮਰਥਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧ ਖੋਜ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ 'ਵਪਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਸਾਹਸ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਲੈਣ-

The Commissioner of Income Tax, Patiala v. Vidya Sagar
(Mahajan, J.)

ਦੇਣ ਵਿਚ ਕੁਝ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਵਿਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਖਾਤੇ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਤੱਥ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਤ ਸਵਾਲ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਖੋਜ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

(18) ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਰਾਮਾ ਮੱਲ (7) ਅਤੇ ਕਾਲੇ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਫਲੋਰ ਲਾਲ (8) ਵਿਚ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਟੇਕ ਚੰਦ ਜੇ. ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪਹਿਲੀ ਝੜਪ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਵਸਥੀ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਤੱਥ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਤ ਸਵਾਲ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਜਾਂ ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਦੇ-ਜੁਲਦੇ ਤੱਥਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

“ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਹ ਸਾਂਝਾ ਆਧਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ 20 ਮਾਰਚ, 1930 ਨੂੰ ਹੀ ਪੂਰੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਡਿਕਰੀ ਦੀ ਕਾਪੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਰਿਜ਼ਰਵ ਪੈਂਡਿੰਗ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ. ਇਹ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਉਚਿਤ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ, ਅਪੀਲ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਣੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਡਿਕਰੀ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਏ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਰ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦਾ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਡਿਕਰੀ ਦੀ ਕਾਪੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪੰਜਾਬ ਕੋਰਟ ਐਕਟ, ਧਾਰਾ 39(3) ਅਧੀਨ ਅਪੀਲ ਸੁਣਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 81-ਜੀ, ਮਿਤੀ 14 ਫਰਵਰੀ, 1924 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੋ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਤਬਾਦਲਾ

ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਲਟਰਾਵਾਇਰ ਸੀ

(7) AIR T932~Lah71M

(8) ਏਆਈਆਰ 1935 ਲਾਹ. 765

ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਸੈਕਸ਼ਨ 24, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਸਾਬਕਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹੁਣ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਹ ਦਲੀਲਾਂ ਸਹੀ ਹਨ - ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੈਂ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ - ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 5, ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉੱਚਤ ਸਾਵਧਾਨੀ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਦੂਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪੂਰੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇ ਪੇਚੀਦਗੀਆਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਉਹ ਅਦਾਲਤਾਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਾਰਨ ਹਨ। 7 ਫਰਵਰੀ, 1930 ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ, ਅਧੀਨ ਜੱਜ, ਚੌਥੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਡਿਕਰੀ-ਸ਼ੀਟ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਜਾਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਅਣਜਾਣ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।, ਅਤੇ ਇਹ ਮੁਦਈ ਹੀ ਸੀ ਜਿਸਨੇ 1 ਮਾਰਚ 1930 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਇੱਕ ਰਸਮੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਨੁਕਸ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਸੀ। ਦੁਬਾਰਾ ਫਿਰ, ਉਹ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਡਿਕਰੀ-ਸ਼ੀਟ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ। ਪਰੇਡ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਪਰ ਉਸਨੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਕੌਟੇਲਾ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ 11 ਮਾਰਚ, 1930 ਨੂੰ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਕਾਪੀ ਦੇ ਨਾਲ ਅਪੀਲ ਦੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨੋਟ ਜੋੜਿਆ ਕਿ ਡਿਕਰੀ-ਸ਼ੀਟ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਇਹ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸਦੀ ਕਾਪੀ ਦਾਇਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਕਾਪੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ 20 ਮਾਰਚ, 1930 ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਉਸੇ ਦਿਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਦਾ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਹੁਣ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਅਪੀਲ ਸੁਣਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਰਹੀ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਸੱਚਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਬਦਰੀ ਦਾਸ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲ ਦੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਨੂੰ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੀ।

The Commissioner of Income Tax, Patiala v. Vidya Sagar
(Mahajan, J.)

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖੁਦ ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਨਤੀਜੇ ਭੁਗਤਣੇ ਪੈਣਗੇ ਜੇਕਰ ਤਬਾਦਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਰਜ਼ੀ ਗਲਤ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਗਲਤੀ ਜੇਕਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਅੱਖੇ ਨੁਕਤੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਕੇਸ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਹੁਕਮ ਗਲਤ ਸੀ, ਗਲਤੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ। ਇਹ ਅਪੀਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ 8 ਜੁਲਾਈ, 1930 ਤੱਕ ਲੰਬਿਤ ਸੀ, ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਇਹ ਉਸਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸਨੂੰ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦਾ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਮੁੜ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਮੁਨਸ਼ੀ ਰਾਮ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਹੁਕਮ। ਮਾਮਲਾ *ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰਲ* ਜਾਂ ਹੋਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ।

ਸ੍ਰੀ ਬਦਰੀ ਦਾਸ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ। ਪਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਤੱਥ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ ਕਾਫ਼ੀ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ *ਸ਼ਾਟਸ ਆਇਰਨ ਕੰਪਨੀ, ਲਿਮਿਟਡ* ਬਨਾਮ *ਫੋਰਡੀਸ* (9) ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਸੈਂਕੀ, ਐਲਸੀ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਸਵਾਲ "ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ।" ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਲਾਰਡ ਚੈਨ ਸੈਲਰ ਨੇ *ਕਿੰਗ ਬਨਾਮ ਪੋਰਟ ਆਫ ਲੰਡਨ ਅਥਾਰਟੀ* (10) ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਪਰਮੂਰ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ।

"ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸਬੰਧਤ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਲੱਭਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਤੱਥ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ।"

ਮੈਂ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਲਟ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੋਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਰਾਏ ਇੱਕਸਾਰ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਵਾਲ

- (9) (1930) AC 503 ਪੰਨਾ 508 ਤੇ.
(10) (1920) AC 1 ਪੰਨਾ 31 ਤੇ.

ਹਾਊਸ ਆਫ ਲਾਰਡਜ਼ ਦੇ ਪ੍ਰੋ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੁਆਰਾ ਆਰਾਮ 'ਤੇ ਸੈੱਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ . ਇਸ ਲਈ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕੀ ਨਹੀਂ ਗਈ ਸੀ। "

(19) ਜੇਕਰ ਇੰਡੀਅਨ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1908 ਦੀ ਧਾਰਾ 2(7) ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇਹਨਾਂ

ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਸੀ ਕਿ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 271 ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਮਾਪਦੰਡ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ 'ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ' ਦੀ ਕੋਈ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, 'ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ' ਘੱਟ ਜਾਂ ਘੱਟ ਤੱਥ ਦਾ ਸਵਾਲ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਤੱਥ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਤ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਤਾਂ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਦੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਜਾਂ ਖੋਜ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਲਪਨਿਕ ਸੀ। ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿਚ ਪਾਏ ਗਏ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਵਜੋਂ ਸਿੱਟਾ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਲਪਨਿਕ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਟੇਕ ਚੰਦ ਜੇ. ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਕਿ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਤੱਥ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਤ ਸਵਾਲ ਹੈ।

(20) *ਕਾਲੇ ਖਾਂ ਦੇ ਕੇਸ (8) (ਸੁਪਰਾ)* ਵਿੱਚ, ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਡਿੱਗਣ ਵਾਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਸਾਬਤ ਕੀਤੇ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਕੋਂਢਿਆ ਗਿਆ ਅਨੁਮਾਨ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ, ਭਾਵ, ਕੀ ਤੱਥ ਲੱਭੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਾਂ ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਕਾਰਨ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸਨ? ਇਹ ਸਵਾਲ ਖਰਾਬ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਉੱਠਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਿੰਗ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਵਾਜਬ ਜਾਂ ਸੰਭਾਵੀ ਕਾਰਨ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਸੀ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸੀ। ਉਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਮ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(21) *ਪੇਸਟਨਜੀ ਐੱਮ. ਮੋਦੀ ਬਨਾਮ ਕੁਈਨ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ (11)* ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਲਾਹੇਵੰਦ ਹੋਵੇਗਾ, ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ, ਜਿੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ:—

“ਇੱਥੇ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਿਰੀਖਣ ਹੈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕੇਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਦੇ ਨਾਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ

(11) (1901) 25 ਬੋਮ. 332.

ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ. ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਾਮਲ ਸਿਰਫ ਸਵਾਲ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਮਕਾਲੀ ਖੋਜਾਂ ਹਨ. ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਜੱਜ ਲਈ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਜਿਊਰੀ ਲਈ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਕਿ ਗਲਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਕਾਰਨ ਕੀ ਹੈ। ਜਿਊਰੀ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਲੱਭਦੀ ਹੈ। ਜੱਜ ਜਿਊਰੀ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਤੋਂ ਸਹੀ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਰਥ ਵਿਚ ਸਵਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ। ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਕੇਸ ਜਿਊਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉੱਥੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਪਰ ਇੱਕ ਤੱਥ ਦਾ ਸਵਾਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜਾ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਇੱਕ ਗਲਤ ਸਮਝ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।”

(22) ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ *ਕਾਲੇ ਖਾਨ ਦੇ ਕੇਸ (8)* ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਹੀ ਨਿਯਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

The Commissioner of Income Tax, Patiala v. Vidya Sagar
(Mahajan, J.)

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਾਲੇ ਖਾਨ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਦੇ ਅਜੀਬ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਕ ਆਮ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਵਾਜਬ ਜਾਂ ਸੰਭਾਵੀ ਕਾਰਨ ਵਜੋਂ ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਹੋਵੇ। ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦੋਵਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਟਸ ਆਇਰਨ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟਡ ਬਨਾਮ ਫੋਰਡੀਸ (9) ਵਿਚ ਹਾਊਸ ਆਫ ਲਾਰਡਜ਼ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਲਾਰਡ ਬਕਮਾਸਟਰ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅੰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਲਾਰਡ ਥੈਕਰਟਨ ਨੇ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਦੋਖਿਆ: -

ਕਿੰਗ ਬਨਾਮ ਪੋਰਟ ਆਫ ਲੰਡਨ ਅਥਾਰਟੀ (10) ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਰਾਏ ਨਾਲ ਕਿਤੇ ਵੀ ਟਕਰਾਅ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੇਸ ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਅਨੰਤ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਆਮ ਨਿਯਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਮੈਂ ਐਲਿਸ ਬਨਾਮ ਫੇਅਰਫੀਲਡ ਸ਼ਿਪ ਬਿਲਡਿੰਗ ਐਂਡ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕੰਪਨੀ (12) ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਡੁਨੇਡਿਨ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਵੰਦਵਾਦੀ ਸੂਖਮਤਾ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ।

ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਇੱਕ ਤੱਥ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਆਮ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ।

(12H913^E~217T22ik

ਨਾ ਹੀ ਮੈਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਵਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਤੱਥ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਬਹਿਸਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸੀਧਿਆ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਹ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਰਾਏ ਲਈ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਤੱਥ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਬਣਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਵਿਵਾਦ ਉੱਚਤਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਤੱਕ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। "

ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਧਾਨਕ ਲੋੜ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਦੀ ਹੋਂਦ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਤੱਥ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਤ ਸਵਾਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਕੀ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ? ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅਚਾਨਕ ਬਿਮਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਸਾਬਕਾ ਪੱਖ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਹ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਲਈ ਚਲੇ ਗਏ ਕਿ ਉਹ ਅਚਾਨਕ ਬਿਮਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਸਟੈਂਡ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਬਿਮਾਰ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਇਨ ਉਸ ਨੂੰ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਅਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰ ਮਨਘੜਤ ਹੈ। ਪਰ ਇੱਕ ਕੇਸ ਜਿੱਥੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਪੱਖ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕੀ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਅਸੈਲੇਬਲ ਹੈ? ਯਕੀਨਨ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਭੇਦ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਫੈਸਲੇ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਵਾਜਬ ਜਾਂ ਸੰਭਾਵੀ ਕਾਰਨ ਵਜੋਂ ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਤੱਥ ਦੇ ਮਿਸ਼ਰਤ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਸਲ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਹ ਸਟੇਸ ਆਇਰਨ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟਡ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਮੈਕਮਿਲਨ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਵੇਗਾ :-

“ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਬਣਾਉਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਾ ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਤੋਂ ਮਿਸਟਰ ਮੈਕਰੋਬਰਟ ਨੇ ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਨਮੂਨੇ ਲਏ ਹਨ, ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਕੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਇੱਕ ਨਾਖੁਸ਼ ਉਦਾਹਰਣ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਸਿਰਫ ਉਹ ਸਬਕ ਜੋ ਉਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਕੇਸ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਾਊਸ ਆਫ ਲਾਰਡਜ਼ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ; ਪਰ ਨਿਯਮ ਆਮ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ

ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਪੰਜਾਬ, ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਅਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
ਪਟਿਆਲਾ ਬਨਾਮ ਮੈਸਰਜ਼. ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਮਿਲਕ ਫੂਡ ਐਮ.ਐਫ.ਜੀ. ਲਿਮਟਿਡ ਨਾਭਾ,
(ਮਹਾਜਨ, ਸੀ.ਜੇ.)

ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਨਤੀਜਾ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸ਼ੁੱਧ ਸਵਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕਹਿਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਲਈ 1972 ਦੇ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਕੇਸ 28 ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਟੇਕ ਚੰਦ ਨੇ *ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਦੇ ਕੇਸ* (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਦਾ ਮੈਂ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉਲਟ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਦਾਲਤੀ ਰਾਏ ਵੀ ਸੀ। ਹੋਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਇਕਸਾਰ ਨਹੀਂ ਸਨ। *ਸ਼ਾਟਸ ਆਇਰਨ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕੇਸ* ਵਿੱਚ ਹਾਊਸ ਆਫ ਲਾਰਡਜ਼ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਉਦੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਾਰਨ ਯੋਗ ਜਾਂ ਸੰਭਾਵਿਤ ਕਾਰਨ। ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਊਸ ਆਫ ਲਾਰਡਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਰਵ ਵਿਆਪਕ ਉਪਯੋਗ ਦਾ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਰਹੇ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

(23) ਉੱਪਰ ਦਰਜ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, 1972 ਦੇ ਹਰੇਕ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 26 ਅਤੇ 27 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਵਾਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 28 ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ 2 1972 ਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, 1972 ਦੇ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 28 ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ 1 ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਲਈ ਰੈਫਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

(24) ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ 1972 ਦੇ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 26 ਅਤੇ 27 ਅਤੇ 1972 ਦੇ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 28 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 2 ਵਿੱਚ ਇਕੋ ਸਵਾਲ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਬਿਆਨ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੇਸ. ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸਰੀ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ICS.K.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ—ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁੱਕਦੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰਭਾਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ

ਡੀਕੇ ਮਹਾਜਨ ਸੀ ਜੇ ਅਤੇ ਪੀਐਸ ਪੱਟਰ, ਜੇ.
ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ, ਪੰਜਾਬ, ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ
ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਪਟਿਆਲਾ—ਬਿਨੈਕਾਰ।

ਬਨਾਮ

M/S ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਮਿਲਕ ਫੂਡ MFG. LTD., ਨਾਭਾ-ਜਵਾਬਦਾਤਾ। 1972 ਦਾ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਸੰਦਰਭ ਨੰ.
271

8 ਅਪ੍ਰੈਲ 1974 ਈ.

ਸੁਪਰ ਪ੍ਰੋਫਿਟਸ ਟਰ ਐਕਟ (1963 ਦਾ XIV)- ਸੈਕਸ਼ਨ 2(5), (9), 4, 7(2) ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਅਨੁਸੂਚੀ,
ਨਿਯਮ 1-ਮੁਲਾਂਕਣ ਇੱਕ ਰਕਮ ਨੂੰ ਵੱਖ ਰੱਖਣਾ